

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

چک لیست نظارت بر ایمنی و حفاظت کار

مطابق مبحث دوازدهم مقررات ملی ساختمان
(ایمنی و حفاظت کار در حین اجرا - ویرایش ۱۳۹۲)

نشر نوآور

تلفن: ۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

مؤلف

مهندس محمد عظیمی آقداش

پایه یک و پژوهشگر برتر نظام مهندسی

نشر نوآور

سرشناسه	: عظیمی آقداش، محمد، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: چک لیست نظارت بر ایمنی و حفاظت کار مطابق مبحث دوازدهم مقررات ملی ساختمان (ایمنی و حفاظت کار در حین اجرا ویرایش ۱۳۹۲)
مشخصات نشر	: تهران : نوآور، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۲ص؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۲۳۰-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیپای مختصر
یادداشت	: این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۶۵۶۸۶۱

چک لیست نظارت بر ایمنی و حفاظت کار

مهندس محمد عظیمی آقداش

نوآور

۲۲۰۰ نسخه

محمدرضا نصیرنیا

۹۷۸-۶۰۰-۱۶۸-۲۳۰-۸

مؤلف:

ناشر:

شمارگان:

ناظر چاپ:

نوبت چاپ:

شابک:

نشر نوآور

تلفن: ۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

مرکز فروش:

نوآور: تهران - خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، خیابان شهدای ژاندارمری نرسیده به خیابان دانشگاه ساختمان ایرانیان،

پلاک ۵۸، طبقه دوم، واحد ۶

تلفن: ۹۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

www.noavarpub.com

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان مصوب سال ۱۳۴۸ برای ناشر محفوظ و منحصرأ متعلق به نشر نوآور می‌باشد. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از این کتاب (از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، عکس برداری، نشر الکترونیکی، هر نوع انتشار به صورت اینترنتی، سی دی، دی وی، فیلم فایل صوتی یا تصویری و غیره) بدون اجازه کتبی از نشر نوآور ممنوع بوده و شرعاً حرام است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

بخش دوم / دانستنی‌های ایمنی و حفاظت کار

قسمت اول: اقدامات قبل از اجرا

مجوزهای خاص و اقدامات قبل از اجرا
مسئولیت ایمنی، بهداشت کار و حفاظت محیط زیست

قسمت دوم: ایمنی

ایمنی عابرنان و مجاوران کارگاه ساختمانی

جلوگیری از سقوط افراد

جلوگیری از حریق، سوختگی و برق گرفتگی

مابعات قابل اشتعال

وسایل گرم‌کننده موقت

پخت قیر و آسفالت

دیگ‌های بخار

برشکاری و جوشکاری با گاز و برق

مراقبت و نگهداری از سیلندرهای گاز تحت فشار

خطوط انتقال نیروی برق

وسائل و تجهیزات اطفاء حریق

قسمت سوم: بهداشت کار، محیط زیست، تسهیلات بهداشتی و

رفاهی

آب آشامیدنی

سرویس‌های بهداشتی

محل‌های تعویض لباس (رختکن)

غذا خوری، محل اقامت و استراحت کارگران

نور و روشنایی

تهویه

کمک‌های اولیه

قسمت چهارم: وسایل و تجهیزات حفاظت فردی

وسایل و تجهیزات حفاظت فردی

کلاه ایمنی

حمایل بند کامل بدن و طناب مهار

عینک ایمنی و سپر محافظ صورت

ماسک تنفسی حفاظتی

کفش و پوتین ایمنی

چکمه و نیم چکمه لاستیکی

دستکش حفاظتی

لباس کار

گوشی حفاظتی

جلیقه نجات

گتر حفاظتی

قسمت پنجم: وسایل و سازه‌های حفاظتی

جان پناه و نرده حفاظتی موقت

پاخورهای حفاظتی

راهرو سرپوشیده موقت

پوشش موقت فضاهای باز

سقف موقت

تورهای ایمنی

فهرست مطالب

کلام اول

مقدمه

بخش اول / تعاریف و مفاهیم

ارزیابی ریسک

ایمنی

برچسب‌گذاری

برگ اطلاعات ایمنی مواد

بهداشت کار (بهداشت حرفه‌ای)

بیماری ناشی از کار یا بیماری شغلی

پاخورهای حفاظتی

حادثه

حادثه ناشی از کار

حصار حفاظتی موقت

حفاظت

خطر

داربست

دستگاه‌ها و وسایل موتوری بالابر

راه شیبدار

راهرو سرپوشیده موقت

ریسک

سازنده (مجری)

سازه موقت

سرپوش حفاظتی

شخص ذیصلاح

عملیات خاکی

عملیات ساختمانی

کار در شب

کارگاه ساختمانی

گذرگاه

گودبرداری

محل کار

محیط زیست

مدیریت ریسک

مرجع ذیصلاح

مرجع رسمی ساختمان

نردبان

وسایل دسترسی

وسایل و تجهیزات حفاظت فردی

تلفن: ۰۲۱-۸۹۹۱۱۹۹۴

ساختمان

قسمت یازدهم: چک‌لیست سایر مقررات مربوط

بخش چهارم / ایمنی در کارگاه‌های عمرانی

قسمت اول: مدیریت ایمنی در کارگاه‌های عمرانی

اقدامات لازم قبل از شروع کار در کارگاه‌های عمرانی

بازرسی حفاری

لیه‌های گودبرداری

تسهیلات زیرزمینی یا مدفون

کابل‌های برق

داربست

نردبان

سقف‌های مسطح

تخریب

فضاهای محبوس

تجهیزات ایمنی و نجات برای فضاهای محبوس

برج‌های بالابر(تاورکرین)

تأمین روشنایی

حفاظت سر

حفاظت پا

تعداد کارکنان بخش ایمنی

قسمت دوم: دستورالعمل ایمنی در کارگاه‌های عمرانی

وظایف کارفرما

وظایف پیمانکار

ایمنی

بهداشت

محیط زیست

وظایف ناظر

قسمت سوم: دستورالعمل ایمنی و بهداشت محیط پروژه‌های

عمرانی

مسئولیت ایمنی و بهداشت محیط کاری

وظایف و تعهدات

برنامه کاری ایمنی

پیمانکاران جزء و نحوه ارتباط با آنها

فرایندهای بازنگری

قسمت چهارم: آیین‌نامه ایمنی کار با ماشین‌آلات عمرانی

ماشین‌آلات عمرانی بر اساس نوع کاربری

مقررات عمومی

مقررات اختصاصی

قسمت پنجم: دستورالعمل اجرایی گودبرداری‌های ساختمانی

فصل اول - کلیات

فصل دوم - وظایف و مسئولیت‌های اشخاص دست‌اندرکار پروژه‌های

گودبرداری ساختمانی

فصل سوم - فرم‌ها، گزارش‌ها و مدارک فنی

فصل چهارم - ضوابط و مقررات

حصار حفاظتی موقت

قسمت ششم: وسایل، تجهیزات و ماشین‌آلات ساختمانی

دستگاه‌ها و وسایل موتورهای بالابر

وسایل موتورهای نقل و انتقال، خاکبرداری و جابه‌جایی مصالح

قسمت هفتم: وسایل دسترسی

داربست

نردبان

راه پله موقت

راه شیبدار و گذرگاه

قسمت هشتم: عملیات تخریب

تخریب کف و سقف

تخریب دیوارها

تخریب سازه‌های بتنی

تخریب سازه‌های فولادی

تخریب دودکش‌های بلند صنعتی و سازه‌های مشابه

مصالح و ضایعات

قسمت نهم: عملیات خاکی

گودبرداری(حفر طبقات زیرزمین و پی‌کنی ساختمان‌ها)

حفاری چاه‌ها و مجاری آب و فاضلاب

قسمت دهم: عملیات ساخت، برپایی و نصب اسکلت ساختمانی

عملیات ساخت، برپایی و نصب اسکلت ساختمانی

اجرای سازه‌های فولادی

اجرای سازه‌های بتنی

قسمت یازدهم: سایر مقررات مربوط

کنترل‌ها

قطعات مصالح ساختمانی

سیم‌کشی برای استفاده‌های موقت

نصب قطعات پیش‌ساخته بتنی

کار بر روی بام ساختمان‌ها، سقف‌های شیبدار و شکننده

نقاشی و پوشش سطوح با مواد شیمیایی و قابل اشتعال

حمل و نقل، جابه‌جایی و انبار کردن مصالح

بخش سوم / چک‌لیست‌های کارگاهی ایمنی و حفاظت

کار

قسمت اول: چک‌لیست اقدامات قبل از اجرا

قسمت دوم: چک‌لیست‌های ایمنی

قسمت سوم: چک‌لیست‌های بهداشت کار، محیط زیست و

تسهیلات بهداشتی و رفاهی

قسمت چهارم: چک‌لیست وسایل و تجهیزات حفاظت فردی

قسمت پنجم: چک‌لیست وسایل و سازه‌های حفاظتی

قسمت ششم: چک‌لیست وسایل، تجهیزات و ماشین‌آلات

ساختمانی

قسمت هفتم: چک‌لیست وسایل دسترسی

قسمت هشتم: چک‌لیست عملیات تخریب

قسمت نهم: چک‌لیست عملیات خاکی

قسمت دهم: چک‌لیست عملیات ساخت، برپایی و نصب اسکلت

۱۳۹۲ / ۱۲ / ۱۲
۲۴۵۸۱۵

بسمه تعالی

جناب آقای مهندس محمد عظیمی آغداش

بدون تردید تحقق اهداف پژوهشی سازمان نظام مهندسی ساختمان، مرهون دستاوردهای اعضای پژوهشگران می‌باشد. اینک که جنابعالی براساس بررسی‌های کمیسیون پژوهش و به استناد ضوابط انتخاب پژوهشگران برتر سازمان به عنوان «پژوهشگر برتر سازمان نظام مهندسی ساختمان استان» انتخاب شده‌اید، این دستاورد بزرگ را به حضرتعالی تبریک عرض نموده و از درگاه خداوند منان توفیقات بیشتری را در تداوم فعالیتهای پژوهشی با عنایت به اولویتهای پژوهشی سازمان،

مسئلت می‌نمایم. ۱۳۹۲

کلام اول

به نام خداوند دانای راز که باشد ز تحقیق او بی‌نیاز
بشر روز و شب سخت در کوشش است به دنبال تحقیق و آموزش است

پیام فیدیک

مهندسان بیشترین سهم را در دستیابی به کیفیت زیست کنونی، که از آن بهره‌مند هستیم، داشته‌اند. آب پاکیزه و سالم، سیستم ترابری کارآمد، مهار شدن مخاطرات سیل و طغیان‌ها، مدیریت مواد زائد، ساختمان‌های مقاوم در برابر زلزله، طرح‌های تولید و توزیع نیروی برق و نظایر آنها، همه دستاوردهای مهندسانند، اما اغلب در گمنامی واقعی به انجام رسیده‌اند. ما مهندسان - و تنها ما - در این باره مقصریم، زیرا نخواستیم و یا غفلت کرده‌ایم که به ازای این فضائل، کسب اعتبار کنیم، این کوتاهی را چگونه باید جبران کرد؟

گام نخست: باید وظیفه خود را به خوبی انجام بدهیم و آن را با هیجان به دنیا بازگو کنیم. بگذار مردم، دنیای بدون مهندسی «این عنصر خلاقیت» را مجسم کنند، دنیایی بدون پل‌ها، ساختمان‌های بلند، فاقد آب پاکیزه و نیروی برق، ارتباطات و ترابری سریع، بدینسان کارهای سترگ ما در چشم اندازی شایسته قرار می‌گیرند. در آن موقع ما باید با افزودن پیشوند «مهندس» به اسم خود، همان طور که برخی از همکاران در اروپا و آمریکای لاتین عمل می‌کنند، به وضوح نشان دهیم که «به حرف خود مباحثات می‌کنیم».

گام دوم: ما باید خواستار آن باشیم که خدمات ما بر مبنای عملکرد، ارجح نهاده شوند و مثل یک کالا مورد خرید و فروش قرار نگیرند. اگر قدر و منزلت حرفه ما با سایر حرفه‌های علمی، همانند پزشکی همسنگ نباشد، بهترین مغزهای تعلیم یافته مهندسی را مشاور انتخاب نخواهند کرد.

تأمین آینده: بگذار از سایه گمنامی به درآئیم و سرکردگی چالش‌ها برای رویارویی با دنیای قرن بیست و یکم را به عهده گیریم. ما باید بانگ توانمند دفاع از امر حفظ و کاربرد خردمندانه منابع موجود باشیم. بگذار از حرف زدن با خودمان درگذریم و با کسانی که می‌توانند پندار ما را تقویت کنند، ارتباط برقرار کنیم. صدای ما شنیده نخواهد شد مگر اینکه پا از میان جمعیت تماشاگر بیرون نهمیم و به روی صحنه بیاییم.

حرفه ناپیدا، قدمی به پیش بگذار و از تاریکی به در آی.

ویلیام - د - لوئیز - رئیس فیدیک

برگردان به فارسی - شادروان استاد دکتر مهدی قالیبافیان

لطفاً نظرات و دیدگاه‌های خود را به ایمیل نشر نوآور Info@noavarpub.com ارسال نمایید.

مقدمه

ایمنی و حفاظت کار از اصول پذیرفته شده در تمام پروژه‌ها از جمله فعالیت‌های عمرانی و ساختمانی است چنانچه در اغلب کارگاه‌های ساختمانی این مهم با عبارت «اول ایمنی بعد کار» تجلی می‌یابد. در همین راستا و بر حسب نیاز جامعه عظیم صنعت ساخت و ساز کشور به استفاده از چک‌لیست‌های ایمنی، با ارج نهادن به تمام فعالیت‌های انجام شده در این خصوص، برای اولین بار و بر اساس ویرایش و چاپ سال ۱۳۹۲ مبحث دوازدهم مقررات ملی ساختمان ایران با عنوان «ایمنی و حفاظت کار در حین اجرا»، کاربرگ‌های نظارت و کنترل ایمنی و حفاظت کار در کتاب «چک لیست نظارت بر ایمنی و حفاظت کار» بر این مبنا تهیه و تدوین گردیده‌است که رعایت کلیه مقررات از جمله مقررات ایمنی و حفاظتی ارجح بر کنترل آنها است. لذا سؤالات کاربرگ‌های این کتاب چنان تنظیم شده‌است که همه آنها واجد شرایط گزینه «بلی» باشند در غیر این صورت، یعنی اگر جواب هر یک از گزینه‌ها «خیر» باشد علاوه بر تذکر لازم، باید گزارش آن نیز به مرجع رسمی و مقامات مسئول ارائه گردد.

کتاب چک لیست نظارت بر ایمنی و حفاظت کار، که تقریباً تمام مسائل ایمنی و حفاظت کار از جمله موارد مرتبط با مقررات ملی ساختمان ایران را شامل می‌شود دارای ۴ بخش زیر است:

بخش اول - تعاریف و مفاهیم

بخش دوم - دانستنی‌های ایمنی و حفاظت کار

بخش سوم - چک‌لیست‌های کارگاهی ایمنی و حفاظت کار

بخش چهارم - ایمنی در کارگاه‌های عمرانی

بخش اول
تعاریف و مفاهیم

نشر نوآور

تلفن: ۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

تعاریف و مفاهیم

ارزیابی ریسک

ارزیابی ریسک؛ روش منطقی برای تعیین اندازه کمی و کیفی خطرات، و بررسی پیامدهای بالقوه ناشی از حوادث احتمالی بر روی افراد، مواد، تجهیزات و محیط است. در حقیقت از این طریق میزان کارآمدی روش‌های کنترلی موجود مشخص شده و داده‌های با ارزشی برای تصمیم‌گیری در زمینه کاهش ریسک خطرات، بهسازی سیستم‌های کنترلی و برنامه‌ریزی برای واکنش به آنها فراهم می‌شود.

ایمنی

ایمنی عبارت است از:

- الف- مصون و محفوظ بودن کلیه کارگران و افرادی که به نحوی در کارگاه ساختمانی با عملیات ساختمانی ارتباط دارند.
- ب- مصون و محفوظ بودن کلیه افرادی که در مجاورت یا نزدیکی (تا شعاع مؤثر) کارگاه ساختمانی، عبور و مرور، فعالیت یا زندگی می‌کنند.
- ج- حفاظت و مراقبت از ابنیه، خودروها، تأسیسات، تجهیزات و نظایر آن در داخل یا مجاورت کارگاه ساختمانی.

برچسب‌گذاری

بررسی، شناسایی و نشانه‌گذاری یک ماده و یا ترکیب شیمیایی را برچسب‌گذاری گویند.

برگ اطلاعات ایمنی مواد

برگ اطلاعات ایمنی مواد؛ برگه و یا مجموعه مطالب در خصوص اطلاعات ایمنی و بهداشتی یک ماده و یا ترکیب شیمیایی شامل اجزای مختلف کاربردی و قابل استفاده در موارد عادی و اضطراری می‌باشد. این اطلاعات شامل نام ماده و یا ترکیب شیمیایی، خصوصیات فیزیکی و شیمیایی، کاربردها، نحوه استفاده، درجه اشتعال، نحوه مقابله در شرایط نشت، آتش‌سوزی، مخاطرات بهداشتی برای انسان، قابلیت انفجار و اصولاً هرگونه اطلاعات با ارزش در مقابله و پاسخ در شرایط اضطراری و رعایت اصول ایمنی و بهداشتی مربوط به صورت خلاصه و کاربردی است.

بهداشت کار (بهداشت حرفه‌ای)

بهداشت کار (بهداشت حرفه‌ای)؛ عبارت است از علم و فن و پیش‌گیری از بیماری‌های ناشی از کار و ارتقای سطح سلامتی افراد شاغل از طریق کنترل عوامل زیان‌آور محل کار.

بیماری ناشی از کار یا بیماری شغلی

بیماری ناشی از کار یا بیماری شغلی؛ بیماری است که در اثر اشتغال در محل کار برای کارگر به وجود آمده یا تشدید شده،

و عامل اصلی و مرتبط با آن در محل کار و به عنوان عامل زیان‌آور در محل کار موجود می‌باشد.

پاخوره‌های حفاظتی

پاخوره‌های حفاظتی؛ حفاظی است قرنیز مانند به ارتفاع ۱۵۰ میلیمتر که باید در طرف باز سکوه‌های کار و سایر موارد جهت جلوگیری از لغزش و ریزش ابزار کار و مصالح ساختمانی نصب گردد. پاخورها باید از چوب مناسب به ضخامت حداقل ۲۵ میلیمتر باشد. در صورت استفاده از ورق فلزی لبه‌های آن نباید تیز و برنده باشد.

پیمانکار

پیمانکار؛ شخصی است حقیقی یا حقوقی که به عنوان پیمانکار جزء یا فرعی اجرای قسمتی از عملیات ساختمانی را بر طبق قرارداد کتبی با سازنده عهده‌دار می‌شود.

حادثه

حادثه؛ رخدادی غیرعمد است که به طور غیر منتظره‌ای اتفاق افتد و باعث خسارت مالی و یا صدمه جانی شود.

حادثه ناشی از کار

حادثه ناشی از کار؛ رخدادی است که در حین انجام وظیفه و به سبب آن برای شاغلین در کارگاه ساختمانی اتفاق افتد. همچنین حوادثی که هنگام کمک‌رسانی به افراد حادثه‌دیده نیز رخ دهد، حادثه ناشی از کار محسوب می‌گردد.

حصار حفاظتی موقت

حصار حفاظتی موقت؛ سازه‌ای است موقتی که برای جلوگیری از ورود افراد متفرقه و غیر مسئول به داخل محدوده کارگاه ساختمانی ساخته و بر پا می‌گردد.

حفاظت

حفاظت؛ عبارت است از اقدامات و عملیاتی که به منظور نگهداری و مراقبت از افراد اشیاء، اموال، ابنیه، وسایل و تجهیزات در مقابل خطرات ناشی از اجرای عملیات ساختمانی به کار برده می‌شود.

خطر

خطر؛ به شرایطی اطلاق می‌شود که دارای پتانسیل رساندن آسیب و صدمه به افراد، خسارت به وسایل، تجهیزات، بناها و از بین بردن مواد یا کاهش کارایی در اجرای یک عمل از قبل تعیین شده باشد.

خویش‌فرما

خویش‌فرما؛ شخصی حقیقی ذیصلاحی است که در کارگاه ساختمانی بدون به‌کارگیری کارگران دیگر و بر طبق قرارداد کتبی پیمانکاری، مسئولیت انجام قسمت یا قسمت‌هایی از عملیات ساختمانی را بر عهده می‌گیرد. خویش‌فرما در کارگاه ساختمانی پیمانکار جزء یا فرعی محسوب می‌شود.

داربست

داربست؛ سازه‌ای است موقت شامل یک یا چند جایگاه، اجزای نگهدارنده، اتصالات و تکیه‌گاه‌ها که در هنگام اجرای عملیات ساختمانی به منظور دسترسی به بنا و حفظ و نگهداری کارگران یا مصالح در ارتفاع مورد استفاده قرار می‌گیرد.

دستگاه‌ها و وسایل موتوری بالابر

دستگاه‌ها و وسایل موتوری بالابر؛ عبارتند از کلیه وسایل و تجهیزات ثابت و متحرک موتوری از قبیل جرثقیل ثابت و متحرک، آسانسورهای موقت حمل بار و نفر که برای بالا بردن، پایه‌جایی و نصب قطعات و مصالح، وسایل و تجهیزات ساختمانی و افراد مورد استفاده قرار می‌گیرند.

راه شیبدار

راه شیبدار؛ در کارگاه ساختمانی راهی است که زاویه آن با سطح افق حداکثر ۱۱/۵ درجه (شیب ۲۰ درصد) بوده و برای عبور و مرور افراد و حمل و نقل وسایل، تجهیزات و مصالح ساختمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

راهرو سرپوشیده موقت

راهرو سرپوشیده موقت؛ سازه‌ای است حفاظتی که به صورت موقت در پیاده‌روها یا سایر معابر عمومی برای جلوگیری از خطرهای ناشی از پرتاب شدن مصالح، وسایل و تجهیزات ساختمانی ایجاد می‌شود.

ریسک

حاصلضرب احتمال وقوع یک رویداد یا مواجهه با عوامل زیان‌آور در پیامدهای حاصل از آن را ریسک می‌گویند. به بیان دیگر، ریسک عبارت است از احتمال به وجود آمدن آسیب و صدمه از یک خطر معین.

سازنده (مجری)

سازنده (مجری)؛ شخصی است حقیقی یا حقوقی که در زمینه اجرای ساختمان دارای پروانه اشتغال به کار از وزارت راه و شهرسازی است و با عقد قراردادهای همسان که با صاحب‌کار منعقد می‌نماید، اجرای عملیات ساختمانی را بر اساس نقشه‌های مصوب، مقررات ملی ساختمان و سایر مدارک منضم به قرارداد برعهده دارد. سازنده ساختمان نماینده فنی صاحب‌کار در اجرای ساختمان بوده و پاسخگوی کلیه مراحل اجرای کار به ناظر و دیگر مراجع نظارت و کنترل ساختمان می‌باشد.

سازه موقت

سازه موقت؛ سازه‌ای است که برای تجهیز کارگاه و در جهت اجرای عملیات اصلی و حفاظتی به صورت موقت اجرا می‌شود. این سازه باید طبق آیین‌نامه‌های مربوط دارای پایداری و استحکام لازم در مقابل بارهای وارده باشد.

سرپوش حفاظتی

سرپوش حفاظتی؛ پوششی است، که برای جلوگیری از آسیب ناشی از اثر سقوط اشیاء در دیواره اطراف ساختمان در حال احداث نصب می‌شود. سرپوش حفاظتی باید چنان طراحی و ساخته شود که در مقابل نیروهای وارده مقاوم بوده و در اثر ریزش مصالح یا ابزار بر روی آن خطری متوجه افراد، تجهیزات و مستحدثاتی که در زیر آن قرار دارند نگردد.

شخص ذیصلاح

شخص ذیصلاح؛ شخصی است که دارای پروانه اشتغال به کار مهندسی یا کاردانی یا تجربی در رشته مربوط از وزارت راه و شهرسازی یا دارای صلاحیت نظارت بر امور ایمنی، بهداشت کار و محیط زیست، یا پروانه مهارت فنی از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در رشته مربوط و یا گواهی ویژه تردد و کار با ماشین‌آلات ساختمانی از راهنمایی و رانندگی باشد.

صاحب کار

صاحب کار؛ شخصی است حقیقی یا حقوقی که مالک یا قائم مقام قانونی مالک کارگاه ساختمانی بوده و اجرای عملیات ساختمانی و مسئولیت ایمنی، بهداشت کار و حفاظت محیط زیست مربوط به آن را بر طبق قرارداد کتبی به سازنده واگذار می‌نماید. در صورتی که صاحب کار دارای پروانه اشتغال به کار در زمینه اجرا باشد و خود رأساً عملیات اجرایی را عهده‌دار شود، سازنده نیز محسوب می‌شود.

عملیات خاکی

منظور از عملیات خاکی عبارت است از: خاکبرداری، خاکریزی، تسطیح زمین، گودبرداری، پی کنی ساختمان‌ها، حفر شیپرها، شمع‌ها، کانال‌ها، چاه‌ها و مجاری آب و فاضلاب با وسایل دستی یا مکانیکی.

عملیات ساختمانی

عملیات ساختمانی؛ عبارت است از تخریب، خاکبرداری، خاکریزی، گودبرداری، حفاظت گودبرداری و پی‌سازی، احداث بناهای موقت و دائم، توسعه، تعمیر اساسی و تقویت بنا، نماسازی، محوطه‌سازی و ساخت قطعات پیش‌ساخته در محل کارگاه ساختمانی، حفر چاه‌ها و مجاری آب و فاضلاب و سایر تأسیسات زیربنایی.

کار در ساعت غیر عادی

کار در ساعت غیر عادی؛ عبارت از کاری است که در خارج از وقت عادی و یا از پیش تعیین شده انجام شود. کار نگهبانان و کارگران حفاظت و ایمنی، کار در ساعت غیر عادی تلقی نمی‌شود.

کار در شب

کار در شب؛ عبارت از کاری است که بین ساعت ۲۲ لغایت ۶ بامداد روز بعد انجام گیرد.

کارفرما

کارفرما؛ شخصی است حقیقی یا حقوقی که یک یا چند نفر کارگر را در کارگاه ساختمانی به هزینه خود و با پرداخت مزد به کار می‌گمارد، اعم از اینکه پیمانکار جزء، سازنده یا صاحب کار باشد.

کارگاه ساختمانی

کارگاه ساختمانی؛ محلی است که یک یا تعدادی از عملیات ساختمانی مندرج در بند ۲ در آن انجام شود. در صورت اخذ مجوز برای استفاده از معابر مجاور کارگاه جهت انبار کردن مصالح؛ یا استقرار تجهیزات و ماشین‌آلات، این محل‌ها نیز جزء کارگاه ساختمانی محسوب می‌شود.

کارگر

کارگر؛ شخصی است حقیقی که در کارگاه ساختمانی در مقابل دریافت مزد به درخواست و با هزینه کارفرما کار کند.

گذرگاه

گذرگاه یا معابر در کارگاه ساختمانی عبارت است از، گذرگاه افقی که بر روی زمین یا کف طبقات یا داربست‌ها و نظایر آن برای عبور و مرور افراد و حمل و نقل وسایل، تجهیزات و مصالح ساختمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد.